

FF-105
February-2025
M.A., Sem.-I
406 : Gujarati
(ભારતીય સાહિત્ય)

Time : 2:30 Hour]

[Max. Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર ફરજિયાત છે.

1. 'ભારતીય સાહિત્ય'ની વિવિધ વ્યાખ્યાઓને આધારે ભારતીય સાહિત્યના લક્ષણો જણાવો. 14
અથવા
1. ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14
 (A) 'ભારતીય સાહિત્ય'માં ભાષિક બહુલતા ચર્ચો.
 (B) ભારતીયતા-રાષ્ટ્રીયતા વિશે નોંધ લખો.
2. ભારતીય સાહિત્યના ત્રણ તબક્કાનો સદષ્ટાંત પરિચય આપો. 14
અથવા
2. ભારતીય સાહિત્યના પ્રથમ તબક્કાના સાહિત્યના વિશેષો ચર્ચો. 14
3. 'ભારતીયતા'ની વિભાવનાને આધારે 'ઊરુભંગ' નાટકની વિશેષતા મર્યાદા ચર્ચો. 14
અથવા
3. નોંધ લખો : (બંને) 14
 (A) 'ઊરુભંગ' નાટકમાં સંઘર્ષ
 (B) 'ઊરુભંગ' નાટકના અંતની ચર્ચા કરો.
4. 'ભારતીયતા'ની વિભાવનાને કેન્દ્રમાં રાખીને 'ન હન્યતે' નવલકથાનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
4. નોંધ લખો : (બંને) 14
 (A) 'ન હન્યતે' નવલકથાનું સમાજજીવન
 (B) 'ન હન્યતે' નવલકથાનું ગદ્ય
5. નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : 14
 (1) "યુરોપની કોઈપણ એક લાઈબ્રેરીની છાજલીમાં સમાઈ જાય તેટલું ભારતીય સાહિત્ય છે." – વિધાન કયા પાશ્ચાત્ય અભ્યાસીનું છે ?
 (a) એરિસ્ટોટલ (b) લોર્ડ મેકોલે
 (c) ટી.એસ. એલિયટ (d) એકપણ નહીં

- (2) “આજે દુનિયા આગળનો પ્રશ્ન બધાં ભેદો ભૂસી નાખીને એક થવું એ નથી, પણ બધાં ભેદો અકબંધ રાખીને કેમ એક થવું એ છે.” – વિધાન કયા અભ્યાસીનું છે ?
- (a) સુનીતિકુમાર ચેટરજી (b) ઉમાશંકર જોશી
(c) રવીન્દ્રનાથ ટાગોર (d) વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી
- (3) “ભારતીય સાહિત્યની સંકલ્પના (અવધારણા) માટે એકતા અને વિવિધતા બંને સમાન રીતે મહત્ત્વપૂર્ણ છે.” – વિધાન કયા અભ્યાસીનું છે ?
- (a) કે. સચ્ચિદાનંદ (b) રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
(c) એજાજ એહમદ (d) સુનીતિકુમાર ચેટરજી
- (4) ‘ન હન્યતે’ નવલકથા કુલ કેટલા પર્વમાં વિભાજિત છે ?
- (a) ચાર (b) પાંચ
(c) સાત (d) આઠ
- (5) ગદાયુદ્ધમાં કૃષ્ણના ઈશારે કોણે દુર્યોધનની સાથળ ભાંગી હતી ?
- (6) ‘ઊરુભંગ’ નાટકનો ગુજરાતી અનુવાદ કોણે કર્યો છે ?
- (a) નવલરામ (b) સુરેશ જોષી
(c) ઉમાશંકર જોશી (d) રાજેન્દ્ર નાણાવટી
- (7) ‘ઊરુભંગ’ કયા પ્રકારનું સંસ્કૃત નાટક છે ?
- (a) ઉત્સૃષ્ટિકાંક (b) ડિમ
(c) ઈહામૃગ (d) વ્યાયોગ
- (8) ‘ન હન્યતે’ નવલકથાનો ગુજરાતી અનુવાદ કોણે કર્યો છે ?
- (a) ઉમાશંકર જોશી (b) નગીનદાસ પારેખ
(c) ભોળાભાઈ પટેલ (d) પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
- (9) ‘ન હન્યતે’ નવલકથા આત્મકથનાત્મક છે. – વિધાન સાચું કે ખોટું ?
- (10) ‘ન હન્યતે’ નવલકથાની પ્રથમ આવૃત્તિ કઈ સાલમાં પ્રકાશિત થઈ હતી ?
- (a) ઈ.સ. 1970 (b) ઈ.સ. 1974
(c) ઈ.સ. 1976 (d) ઈ.સ. 1980
- (11) નીચેના પૈકી કયા અભ્યાસીએ ‘ભારતીય સાહિત્ય’ની વિભાવના બાંધવાની મથામણ કરી નહોતી ?
- (a) સુનીતિકુમાર ચેટરજી (b) વી.કે. ગોકાક
(c) પ્રભાકર માયવે (d) પન્નાલાલ પટેલ
- (12) “ભારતીય સાહિત્ય આપણે એને કહી શકીએ જે ભારતીય પ્રજાની સંવેદનાઓ અને સમસ્યાઓનું વાહક અને પરિચાયક હોય.” – વિધાન કયા અભ્યાસીનું છે ?
- (a) ઉમાશંકર જોશી (b) પ્રવીણ દરજી
(c) નરેશ વેદ (d) બળવંત જાની